

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 7.1.2009
KOM(2008)897 v konečném znění

2006/0008 (COD)

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES

týkající se

**společného postoje Rady k přijetí nařízení, kterým se mění nařízení (ES) č. 883/2004
o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a kterým se stanovuje obsah jeho příloh**

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES

týkající se

společného postoje Rady k přijetí nařízení, kterým se mění nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a kterým se stanovuje obsah jeho příloh

1. SOUVISLOSTI

Datum předání návrhů Evropskému parlamentu a Radě:	
– návrh (KOM(2006) 7 v konečném znění (dokument 2006/0008/COD))	24. ledna 2007
– návrh (KOM(2007) 376 v konečném znění (dokument 2007/0129/COD))	3. července 2007
Datum vydání stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru:	26. října 2006
Datum vydání stanoviska Evropského parlamentu, první čtení:	9. července 2008
Datum předání pozměněného návrhu (KOM(2008) 648 v konečném znění (dokument 2006/0008/COD))	15. října 2008
Datum přijetí politické dohody:	5. listopadu 2008
Datum přijetí společného postoje:	17. prosince 2008

Dne 29. dubna 2004 přijaly Evropský parlament a Rada nařízení (ES) č. 883/2004¹ o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, které má nahradit nařízení (EHS) č. 1408/71².

Nařízení č. 883/2004 zahrnuje přílohy, které obsahují ustanovení ohledně jednotlivých členských států. Obsah některých těchto příloh nebyl v době přijetí nařízení ještě stanoven.

¹ Úř. věst. L 166, 30.4.2004; opravené znění: Úř. věst. L 200, 7.6.2004, s. 1.

² Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, Úř. věst. L 149, 5.7.1971, s. 2. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 1992/2006 (Úř. věst. L 392, 30.12.2006, s. 1).

Nařízení č. 883/2004 proto stanoví, že obsah jeho přílohy II (ustanovení úmluv, které zůstávají v platnosti), X (zvláštní nepřispěvkové peněžité dávky) a XI (zvláštní ustanovení o používání právních předpisů členských států) by měl být stanoven přede dnem použitelnosti nařízení.

Bylo rovněž nutné upravit některé z příloh nařízení č. 883/2004 v zájmu zohlednění požadavků členských států, které přistoupily k Evropské unii od doby přijetí nařízení, a taktéž posledního vývoje v ostatních členských státech.

V tomto kontextu Komise přijala dne 24. ledna 2006 a dne 3. července 2007 dva návrhy nařízení:

- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a kterým se stanovuje obsah přílohy XI;
- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění přílohy nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Tyto návrhy jsou založeny na člancích 42 a 308 Smlouvy o ES a vyžadují jednomyslné přijetí.

Dne 15. října 2008 Komise předložila pozměněný návrh, který přijímá změnu Evropského parlamentu týkající se spojení obou původních návrhů do jednoho textu. Postup týkající se druhého návrhu (dokument 2007/0129/COD) byl zrušen v důsledku začlenění jeho obsahu do postupu týkajícího se návrhu prvního (dokument 2006/0008/COD).

2. CÍL NÁVRHU KOMISE

Návrh nařízení, kterým se stanovuje obsah přílohy XI, obsahuje doplňková ustanovení týkající se zvláštních aspektů právních předpisů jednotlivých členských států s cílem zajistit, aby nařízení č. 883/2004 bylo v dotyčných členských státech bez problémů uplatňováno. V souladu s obecným cílem zjednodušení návrh obsahuje méně údajů než odpovídající příloha VI ve stávajícím nařízení (EHS) č. 1408/71.

Přílohy II a X nařízení č. 883/2004, které byly ponechány prázdné, mají rovnocenná ustanovení v přílohách III a IIa nařízení č. 1408/71. Ostatní přílohy, které byly tímto návrhem pozměněny, již obsahují ustanovení týkající se řady členských států, musí však být doplněny, aby se vzaly v úvahu členské státy, které přistoupily k EU po dni 29. dubna 2004, což je datum přijetí nařízení č. 883/2004. Některé z těchto příloh mají rovněž odpovídající ustanovení v nařízení č. 1408/71. Příloha I část 1 (zálohy na výživné) a přílohy III a IV (zvláštní ustanovení o dávkách zdravotní péče) jsou však nové.

3. PŘÍPOMÍNKY KE SPOLEČNÉMU POSTOJI

3.1. Obecné připomínky

Společný postoj přijatý Radou dne 17. prosince 2008 přihlíží velkou měrou k postoji Evropského parlamentu a přijímá 69 ze 77 pozměňovacích návrhů.

Komise ve svém pozměněném návrhu přijala všechny pozměňovací návrhy Evropského parlamentu. Rada však nepřijala pozměňovací návrhy 6, 11, 12, 20, 23 a 24 týkající se přílohy III a pozměňovací návrh 78 rev.

3.2. Přípomínky týkající se společného postoje k pozměňovacímu návrhu 20 a odvozeným pozměňovacím návrhům 6, 11, 12 a 24 ve vztahu k příloze III

Příloha III nařízení č. 883/2004 obsahuje seznam členských států, které uplatňují „omezení nároků na věcné dávky pro rodinné příslušníky příhraničních pracovníků“ v příslušném členském státě. Tato příloha navzdory negativně znějícímu názvu „omezení“ ve skutečnosti představuje pro mnoho dotčených osob pokrok v porovnání se stávající situací podle nařízení č. 1408/71. Podle stávajících pravidel nemá rodinný příslušník příhraničního pracovníka, který samozřejmě bydlí jinde než v příslušném členském státě (tj. členském státě zaměstnání, jehož právní předpisy se používají pro přístup k dávkám v nemoci), nárok na lékařskou péči v příslušném členském státě.

Po velmi obtížných jednáních ohledně tohoto bodu v roce 2003 a s přihlédnutím k nutnosti jednomyslné dohody bylo nalezeno řešení s cílem zohlednit pružnost, kterou projevilo mnoho členských států, pokud jde o přiznání nového nároku, na jedné straně, a přihlédnout k problémům ostatních členských států, které nejsou s to tak učinit, na straně druhé.

Na základě tohoto přístupu čl. 18 odst. 2 a čl. 24 odst. 2 nařízení č. 883/04 stanoví, že rodinní příslušníci příhraničního pracovníka mají během svého pobytu v příslušném členském státě nárok na věcné dávky. V příloze III jsou však stanoveny určité výjimky z této zásady.

Ačkoli by Komise upřednostnila jiný výsledek, uznala tento kompromis, jelikož pro rodinné příslušníky příhraničních pracovníků představuje skutečný pokrok. Žádný jiný přístup by nevedl k požadované jednomyslnosti v Radě. Komise rovněž poznamenává, že tento přístup rodinným příslušníkům příhraničních pracovníků, kteří bydlí v osmi členských státech, umožní využít tohoto nového práva. Stejný přístup sledoval rovněž Parlament, což umožnilo přijetí nařízení č. 883/04.

Komise podporuje pozměňovací návrh Evropského parlamentu 20, jehož cílem je rozšíření nároku stanoveného v článku 18 nařízení č. 883/2004 na všechny členské státy do pěti let (po pěti letech by příloha III měla být pro všechny členské státy zrušena). Během diskusí v Radě některé členské státy jako zásadní otázku a vzhledem k nedostatečným zkušenostem s uplatňováním nařízení zdůraznily, že by se neměl měnit křehký kompromis dosažený v rámci nařízení č. 883/2004. Většina ostatních členských států byla s to přijmout změnu v duchu kompromisu. Šest členských států uvedených v příloze III mimoto prokázalo ještě větší pružnost, jelikož bylo ochotno přijmout zrušení přílohy III po uplynutí čtyř let.

V tomto kontextu společný postoj Rady stanoví, že:

- čl. 18 odst. 2 a čl. 28 odst. 1 nařízení č. 883/2004 budou pozměněny s cílem stanovit, že příloha III bude po pěti letech uplatňování přezkoumána, a
- do článku 87 nařízení č. 883/2004 bude doplněn nový odstavec 10a s cílem stanovit, aby doba platnosti údajů pro některé členské státy v příloze III byla omezena na čtyři roky.

Komise lituje, že v Radě nebylo možno dosáhnout v této záležitosti většího pokroku. Oceňuje však úsilí předsednictví v tomto ohledu. Komise považuje kompromis, jehož Rada dosáhla, za začátek dynamického procesu, který všem členským státům umožní, aby se přizpůsobily postoji Evropského parlamentu. Komise, která sdílí stanovisko Evropského parlamentu, se vynasnaží v tomto procesu pokračovat a přispívat k němu. V duchu pragmatického přístupu

Komise prozatím uznává kompromis, jelikož představuje krok vpřed oproti stávající situaci podle přílohy III.

3.3. Přípomínky týkající se postoje Rady k pozměňovacímu návrhu 23

Pozměňovací návrh 23 se vztahuje na přílohu II nařízení č. 883/2004 (Ustanovení úmluv, které zůstávají v platnosti, a které se případně omezují na osoby, na něž se vztahují). V bodě 36 této přílohy zahrnuje Parlament do údajů pro Portugalsko–Spojené království odkaz na čl. 2 odst. 1 protokolu o lékařské péči ze dne 15. listopadu 1978, na nějž se již vztahuje příloha III nařízení Rady (EHS) č. 1408/71.

Tento protokol se v příloze II společného postoje Rady neobjevuje, jelikož oba dotčené členské státy uvedly, že se rozhodly ode dne 1. září 2008 nepoužívat čl. 2 odst. 1 tohoto protokolu. Komise bere na vědomí rozhodnutí obou stran dohody a jeho důsledky pro aktualizaci přílohy II nařízení č. 883/2004.

3.4. Přípomínky týkající se postoje Rady k údajům v příloze IV, pozměňovací návrh 78 rev

Důchodce, který nebydlí v příslušném členském státě (tj. státě, který vyplácí důchod a je povinen hradit náklady svých důchodců na zdravotní péči v členském státě bydliště), má v současnosti v členském státě svého bydliště nárok pouze na dávky v nemoci.

Podle nařízení č. 883/04 však v případě, je-li členský stát uveden v příloze IV, bude mít důchodce právo vrátit se do tohoto členského státu a mít jako dodatečné právo přístup ke zdravotní péči. To znamená, že příslušný členský stát bude hradit nejen náklady na zdravotní péči, které mají být uhrazeny členskému státu bydliště, nýbrž rovněž náklady na dávky v nemoci pro tutéž osobu, poskytované na jeho vlastním území.

Mezi státy uvedenými v příloze IV figuruje rovněž Itálie. Krátce po přijetí nařízení č. 883/2004 italské orgány svůj postoj přehodnotily a rozhodly, že prozatím nejsou s to přiznat důchodcům další práva. S přihlédnutím k tomuto novému vývoji Komise navrhla vyškrtnout v příloze IV údaj „Itálie“. V pozměňovacím návrhu 78 rev Evropský parlament hodlá v příloze IV nařízení č. 883/2004 údaj „Itálie“ zachovat.

S přihlédnutím ke zvláštní povaze přílohy IV Komise potvrzuje svůj návrh na vyškrtnutí údaje „Itálie“. Komise se domnívá, že pokud nebude členským státům, které se v určitém okamžiku rozhodnou přiznat dodatečná práva, poté však musí své stanovisko přehodnotit (jelikož odpovídají za uspořádání a financování systémů sociálního zabezpečení), umožněno postupovat pružně, mohly by v budoucnu pozitivní přílohy zmizet.

3.5. Ostatní změny návrhu Komise, které provedla Rada

Společný postoj Rady obsahuje rovněž tyto změny:

– Článek 15 nařízení č. 883/2004:

Výraz „pomocní zaměstnanci“ byl ve společném postoji v souladu se služebním řádem nahrazen výrazem „smluvní zaměstnanci“.

Komise vítá tuto aktualizaci nařízení.

– Plánovaná zdravotní péče v souvislosti s pracovními úrazy nebo nemocemi z povolání; čl. 36 odst. 1 a 2 nařízení č. 883/2004:

Společný postoj Rady stanoví, že ustanovení týkající se dávek v nemoci (článek 17, čl. 18 odst. 1, čl. 19 odst. 1 a čl. 20 odst. 1) se vztahují rovněž na dávky v souvislosti s pracovními úrazy a nemocemi z povolání.

Odstavec 2 článku 36 byl součástí návrhu Komise na prováděcí nařízení k nařízení č. 883/04 (článek 33). Týká se zvláštních podmínek pro povolení plánované zdravotní péče v souvislosti s pracovními úrazy nebo nemocemi z povolání. Toto ustanovení, které je ve prospěch dotčených osob, nebylo do nařízení č. 883/04 zahrnuto. Rada se dohodla na začlenění tohoto ustanovení do základního nařízení namísto do prováděcího nařízení.

Komise obě ustanovení vítá, jelikož jsou ve prospěch dotčených osob.

– Čl. 87 odst. 8 nařízení č. 883/2004:

Změna, kterou Rada zavedla ve společném postoji v čl. 87 odst. 8, usiluje o objasnění způsobu, jak lze toto přechodné opatření uplatnit na všechny zúčastněné strany. Stanoví maximální lhůtu 10 let, během níž se na danou osobu mohou nadále vztahovat právní předpisy jiného členského státu než toho, který je určen v souladu s hlavou II nařízení (EHS) č. 1408/71.

Komise může tuto změnu přijmout, jelikož stanovení maximální lhůty je ve své podstatě spojeno s myšlenkou přechodného období. Desetileté období se jeví jako přiměřená lhůta k tomu, aby dotyčné osoby i instituce mohly přehodnotit situaci v souladu s použitelnými právními předpisy.

4. ZÁVĚR

Komise obzvláště dbala na to, aby zajistila zachování individuálních nároků mobilních občanů, například v oblasti nemocí z povolání a pracovních úrazů. Komise podotýká, že společný postoj Rady velkou měrou přihlíží k postoji Evropského parlamentu.

Co se týká nejcitlivějších otázek, Komise se domnívá, že kompromis, jehož Rada dosáhla, je začátkem dynamického procesu, který všem členským státům umožní, aby se přizpůsobily postoji Evropského parlamentu. Komise se vynasnaží v tomto procesu pokračovat a přispívat k němu.

Přijetí tohoto nařízení, které zaplňuje prázdné přílohy nařízení č. 883/04 a prováděcího nařízení, je předpokladem toho, aby se nařízení č. 883/04 stalo použitelným v roce 2010.

Nařízení č. 883/04 zlepšuje práva na sociální zabezpečení občanů, kteří využívají své právo na volný pohyb. Jakmile nařízení č. 883/04 vstoupí v platnost, bude mít přímý dopad na každodenní život milionů občanů EU.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem může Komise celkově podpořit společný postoj Rady.